

непосредној примени уставних норми о људским правима. Својом интерпретацијом устава, а посебно образложењима својих правних становишта, уставни судови су у суштини кроз „налоге за понављање поступака“ подстицали судове и на тумачење закона у складу са уставом, као и на непосредну примену одредаба устава о људским правима. У том делу уставносудска контрола постајала је комплементарна са судском функцијом у заштити људских права у суштинском смислу. Дакле, уставни судови су постали правни инструменти који се непосредно могу применити и од стране свих судова, што их је учинило „не само корисним већ и обавезним алатом у свим судским поступцима.“ И управо због новог третмана устава као основног закона земље и у вршењу судске власти, та власт је све више под непосредним утицајем устава и уставносудске праксе. Укратко, захваљујући уставном надзору уставни судови данас реално имају улогу незаобилазног мерила не само за решавање спорова о уставности правних норми већ и спорова пред редовним судовима.

Друго, процес конституционализације посебних правних подручја, односно посебних грана права, добио је на ширини, као и на снази управо делањем уставних судова. Испитујући да ли су судске одлуке у складу са уставом, уставни судови су изашли изван свог традиционалног подручја (уставног права) и закорачили у друге гране права. Одлуке уставних судова по уставним жалбама „у пракси шире конституционализам (у првом реду путем заштите индивидуалних права) на подручја изван јавног права, на казнено, управно и приватно право“. Другим речима, данас је скоро немогуће поставити јасну границу између уставног права и остатка правног система у једној држави, јер је уставно право продрло у целокупну структуру правног поретка.

Ваља посебно истаћи да су уставни судови земаља нове демократије (уз све тешкоће које прате заштиту људских права у овим земљама) постигли приметне успехе, чији је значај утолико већи када се има у виду чињеница да судови у овим земљама не само да су и даље неефикасни (и да судски поступци трају неразумно дуго) већ „оковани у законском позитивизму“. Кад је у питању УС Србије процес „конституционализације посебних правних подручја“ углавном се односи на процедуре у кривичном праву (претпоставка невиности, лишење слободе, одређивање притвора и друго) као и на бројна питања права на правично суђење (укључујући и право на приступ суду, право на суђење у разумном року), права на једнаку заштиту, права на имовину, права на рад, права детета, права на приватност и друго.

Треће, вршећи контролу уставности судских одлука уставни судови добили су могућност да утичу не само на заштиту људских права у конкретном случају, већ и на вршење судске функције уопште. Наиме, одлуке уставних судова донете у поступку уставне контроле судске власти не служе само одлучивању о конкретним предметима који су изнети пред